

יוסף אליעז "משלי אליעז"

יוסף אליעז "משלי אליעז" הוצאת צמרת
2013, 96 עמ'. "מחרוזת משלי איזופוס" הוצאת
סגול 2016, 352 עמ'.

מעשה בשופט שישב על מדין
מדי יום ביומו חרץ את הדין
יום אחד מעד ושקע בבצה
והנה אבדו ממנו בינה ועצה
אזי כמשפט גברין יהודאין
מיד מנה לעצמו עורך-דין...

היה הפרקליט חכם במשפט
גם ידע מאיזה צד נמרחת הפת
צטט תקדימים, נבר נבכי משפט
עת לקוחו שקע בבצה עוד מעט

אמר השופט: "נחוצ לי חבל כעת
ולא אדבוקט אשר בדין משפטפט..."
(נוסיף נא סוף טוב: עבר שם עגלון
ושלף את כבודו מלרד לטמיון...)

משכבר הימים השתמשו מלומדים ומשוררים במשלים על מנת לתמצת רעיון ולהעביר מסר בצורה מעניינת וברורה. בספרות משלים זו נפוצים משלי חיות כשבהם מככבים השועל על חכמתו והארי מלך החיות על כוחו וגבורתו. גם בתנ"ך ישנם משלים לא מעטים, החל ממשל יותם בספר 'שופטים' ועד ספר 'משלי' על מאות משליו.

ספריו של השופט (בדימוס) יוסף אליעז מצטרפים למסורת זו. הראשון שבהם 'משלי אליעז' עוסק בעיקר במשלי חיות אך לא רק בהם. המשל המצורף הוא דוגמא טובה לסגנונו והמסר ברור. פעמים רבות מה שדרוש הוא לא עורך דין אלא פתרון מעשי ומהיר. אחרת, הצדדים נידונים לשקוע בביצה, ולתקופה ארוכה.

ספרו השני 'מחרוזת משלי איזופוס' מאגד מאות משלים המיוחסים לאיזופוס. איזופוס חי לערך במאה השישית לפני הספירה. משליו עברו אלפיים חמש מאות שנה עד היום ועדיין שומרים על רעננות ורלוונטיות. חלקם גם מופיעים בספרות חז"ל. סביר להניח שעם הזמן הצטרפו למשלי איזופוס האורגינאליים משלי דורות אחרים וכיום קשה להבחין בינם לבין המקוריים. אך סביר גם שאלו שהצטרפו הם המשובחים בחוכמת הדורות כך שהאוסף כולו יצא נשכר.

לְקַטָּה הַנְּמֻלָּה כָּל הַקִּיץ גְּרָעִינִים
וְהַטְּמִינָה בְּקֵן אוֹצְרוֹת מְטֻמוֹנִים
בְּחֶרֶף הַצָּרְצָר מִן הַנְּמֻלָּה בְּקֶשׁ, דּוֹאֵב:
"הִבִּי מַעַט גְּרָעִינִים כִּי אֲנוּכִי רָעֵב"
שְׁאֵלָה הַנְּמֻלָּה: "בְּקִיץ מַה פְּעַלְתָּ?
בְּאִיזוֹ עֲבוּדָה עָבַדְתָּ, עֲמַלְתָּ?"
הַשִּׁיב הַצָּרְצָר: "שִׁירְתִּי שִׁירִים, פְּזֻמוֹנִים וְעוֹד..."
אָמְרָה הַנְּמֻלָּה: "עֵתָה צָא לְרֶקֶד...!"

אליעז ליקט, אסף, וניקד את משלי איזופוס. אולם חידושו העיקרי הוא חריזתם בעברית משובחת שהופכת אותם לנעימים וקריאים יותר. בין המשלים יוכל הקורא להבחין בקלאסיים שבהם כמו ענבי הכרם החמוצים, השועל והחסידה, וכמובן משל הנמלה והצרצר שבלעדיו אי אפשר בשום אוסף.

דניאלה וכסלר "למה לזרוק?" הוצאת ש. זק ירושלים 2015, 125 עמודים

ספרה של השופטת (בדימוס) דניאלה וכסלר מכיל כששים יצירות מכל הסוגים והמינים. המשותף לכולן הוא השימוש היצירתי במה שנועד למעשה להשלכה לפח. מיגוון חמרי הגלם שהאמנית מנצלת ליצירותיה הוא רב ומפתיע. היא עושה שימוש בצדפים, תקליטים ישנים, פקקי שעם, כפתורים, בובות ישנות, בקבוקי פלסטיק, כובעים, כפפות, אימומי נעליים, מטבעות ישנות, גפרורים, ועוד כהנה וכהנה. במקרים רבים הקורא/צופה עובר תהליך הארה קצר עד שהוא מבין שמקורן של היצירות שלפניו הוא במוצרים יומיומיים פשוטים. היצירות שבספר מלוות גם בטקסטים מעין שיריים. הנופך האישי

בחלק מהטקסטים מסביר ומשלים את היצירות וגם נותן פרספקטיבה מלאה יותר להבנתן. מעניינת העובדה שכמה וכמה יצירות משתמשות במקלדות, מכונות כתיבה, ושאר טכנולוגיות המזוהות דווקא עם המשרד המודרני. אולי שריד לעבודתה כשופטת שנים ארוכות. כך למשל "העץ" שמידותיו הן מטר על מטר ומורכב כולו ממקשי מקלדות ישנות.

חלק מהיצירות הן הומוריסטיות למדי כמו המשפחה שבה האבא והאמא והילד הם למעשה מספר בקבוקי מי-עדן שהוצמדו יחדיו, אך הצימוד משכיח מאיתנו את מקורם. וכמובן אין לשכוח את הגלימה, הפריט ההכרחי לכל שופט. בעבודה של וקסלר (ובתוספת מאות הכפתורים שהוצמדה על הגלימה), הפכה זו להיות מעין לבוש אקזוטי הרחוק מרחק רב מייעודו המקורי.

המחברת דניאלה וקסלר כיהנה שנים רבות כשופטת בירושלים עד שפרשה לגימלאות ואז הפכה לאמנית במשרה מלאה. היא יוצרת במגוון סגנונות ולמרות שהספר שלפנינו מוגדר מראש כעוסק ביצירה מחומרים יומיומיים, היא גם ציירת ופסלת כפי שניתן לראות מיצירות אחרות שלה.

מומלץ לאוהבי אמנות שייהנו לראות כיצד חומרים שנועדו לכיליון הופכים ליצירות מרחיבות עיניים.

